

Izšla razen pondeljka
in dneva po prazniku
vsak dan opoldne.

Uredništvo je v Ljubljani,
Františkanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglasni prostor 1 mm x
55 mm po K 120. Uradni
razgasi, poslano ter no-
tice isti prostor K 160.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasiło jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 180, za pol
leta K 90, za četrt leta
K 45, za mesec K 15.
Za Nemčijo celo leto K 216,
za ostalo tujino in Ameriko
K 240.

Reklamske cene za list
so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani,
Františkanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Za red in mir.

Govor sodr. Antona Kristana v narodnem predstavništvu v Bel-
gradu.

Gospodje poslanci! V deklaraciji
vlade čitam odstavek, ki se mi zdi
zelo karakterističen in ki si ga je
treba ogledati tako, kakor zasluži.
Ta odstavek pravi: »Pošto celokup-
nom našem narodu u svima njego-
vim slojevima, treba zajemčiti mo-
gučnost što življe privrede, vlada
smatira za svoju neodložnu dužnost
obezbediti što potpuniji red i mir u
našoj zemlji, te će Vam u tom cilju
podpeti shodan zakonski predlog,
koji je slobodna preporučiti još dan-
as Vašoj najobzirljivijoj pažnji.«

Gospodje, kaj to pomeni? Istina
je, da bi bil že čas, da se v naši zem-
li »obezbedi što potpuniji red i mir.«
Ako pogledate v današnja časopisa
»Štampa« in »Progres«, v obeh naj-
dete cele članke o hajduštvu v zem-
lji in ubojstvu na vseh straneh. Ako
pogledate »Štampa«, najdete velik
članek, ki piše o neredu v zemlji.
Ako hoče vlada v tem pravcu na-
praviti zakonski predlog, da napra-
vi red in mir v zemlji, potem je zelo
pozdraviti to njeno namero. Žalost-
no je, ako čitamo skoro v vsaki šte-
ni »Službenih Novin« razglase, ki
viški »N. N. i N. N. koji odgovor-
javljaju za delo ubojstva, odmetnuli su
se od vlasti, da u zemlji sami za se-
be ili u društvu sa drugima samo-
vlastni život žive itd.« Žalostni so
tudi oglašaji in prav je, če se misli na
to, da se v tem pogledu napravi red
in mir, kajti slučaj oropanege ge-
nerala Terzića in slučaj umorjenega
poslanca Draškovića sta jasno me-
mento, da se tako ne sme več skr-
beti za red in mir v deželi...

Kaj je vzrok neredu?

Ali, gospodje, vprašanje je, kaj je
vzrok temu neredu? Zakaj je tako
pri nas v Jugoslaviji? Zato, ker se
pri nas v državi vse premalo dela,
in kjer se ne dela ali premalo dela,
tam gredo ljudje preradi na kriva
pota. Hajduštvo in vse podobno se
more goditi le v oni zemlji, kjer se
industrija in trgovina ne razvijata
tako, kakor bi se mogli in morali. V
deklaraciji vlade pogrešam direk-
tne, pogrešam točne izjave, kako si
vlada misli v bodočnosti razvoj na-
šega gospodarskega dela. Mnenja
sem, da gremo v gospodarskem živ-
ljenju rakovo pot in da gremo v po-
gubo.

Državna podjetja.

Poglejmo samo državna podjet-
ja, ki bi morala biti v vsakem oziru

vzorna! Ta državna podjetja gredo
navzdol! Gospodje, jaz bi opozoril
na delstvo, da državna podjetja ne
prosperirajo, da se jih bo moralo
v kratkem mnogo zapreti in da bo v
kratkem na tisoče ljudi, dosedaj za-
poslenih v državnih podjetjih, brez
dela. Senjska tovarna duhana n. pr.
bo v 14 dneh brez dela, za njo bo pa
sledila tovarna duhana v Zagrebu,
kajti slavna monopolna uprava ni
mogla poskrbeti v 18 mesecih do-
volj tobaka za izdelovanje cigar, ki
jih dotične tovarne izdelujejo v 14
dneh bo tovarna v Senju podelala
ves material, tovarna v Zagrebu
pa v 1 mesecu; senjsko in zagreb-
sko delavstvo bo postavljeno na ce-
sto. Kam s tem delavstvom, o tem
seveda nihče pri državnem mono-
polu ne razmišlja. Naša državna mo-
nopolna uprava — kakor sem re-
kel — v 18 mesecih od prevrata
sem, ni mogla poskrbeti toliko toba-
ka, kolikor bi se ga potrebovalo za
te tovarne. Tudi ljubljanska tobačna
tovarna bo, v kolikor izdeluje ci-
gare, že drugi teden prenehala z
delom, ker nima nobenega tobaka
za cigare več. Če vlada, oziroma
njeni organi tako delajo, potem, pri-
jatelji, dela država v prvi vrsti sa-
ma pa to, da je v deželi nemir in
nered. Kajti ljudje, ki nimajo dela, ki
nimajo zaslužka, se lahko razburja-
jo in potem lahko razumemo, če ne-
prestanemo beremo, kaj se godi v naši
državi. Državna monopolna uprava
v 18 mesecih od prevrata sem ni
mogla nabaviti potrebnih surovin
za svoja podjetja. Poznavalci pra-
vijo, da je naša monopolna uprava
pravzaprav »bakalska radnja«, na-
vadna branjarja, katere absolutno
ni kos svoji nalogi. Če se ponavljajo
taki slučaji, potem je jasno, da je to
stvar, ki daje vladi dovolj povoda za
razmišljanje, kako v deželi vzdržati
red in mir.

Delavstvo tobačnih tovarn v
naši državi je moralo celo štrajkati,
da je doseglo najprimitivnejše živ-
lenske pogoje. To ni bil noben re-
volucionaren štrajk, ampak je de-
lavstvo štrajkalo samo zaradi tega,
da je doseglo toliko, da more počes-
no živeti. Kot sem vam rekel, bo
delavstvo v Senju, v krškem Pri-
morju, kjer ni dobili nobenega za-
sluška, v kratkem brez dela in vpra-
šanje nastane, kam s temi 450 fami-
lijami in kdo naj jih preživi. Seveda
bo državna monopolna uprava rekla

vladi: »Gospodje, sedaj morate te
ljudi preskrbeti vi, kakor so morali
tudi privatni tovarnarji za časa voj-
ske, ko ni bilo dela, podpirati svoje
delavce.« Očitno je, da bo vlada
morala nekaj storiti za te ljudi in jih
plačevati za toliko časa, dokler dr-
žavna monopolna uprava ne pre-
skrbi nekaj surovin, oziroma, dokler
ti ljudje ne dobe drugega dela. Isto
velja tudi glede Zagreba.

Delavstvo v naših tobačnih to-
varnah je po svojih zaupnikih že
mnogokrat opozorilo merodajne go-
spode na pomanjkanje surovin, in
celo druge države so opozorile našo
monopolno upravo na njeno nalogo.
Pripomnim, da je Češka že pred
mnogimi meseci poudarila naši dr-
žavi, da nakupi na Holandskem po-
trebni tobak za izdelovanje cigar.
Naša uprava je pa to ponudbo na-
ravnost odklonila, češ, mi že vemo,
kaj delamo. Delalo se pa ni nič, ker
»ima vremena za sve«.

Dežela tobaka.

Znano je, da je Jugoslavija, zla-
sti Macedonija, najbogatejša dežela
na tobaku. Ali kaj se je zgodilo?
Mi, ki smo najbogatejša dežela na
tobaku, smo morali začeti kupovati
tobak v Bolgariji. Pomožnik načel-
nika naše monopolne uprave je mo-
ral iti na Bolgarijo, da nakupi tam
tobak za Jugoslavijo. To so dejstva,
ki bi morala tej vladi dati nekaj
misli, kako napraviti perspektivo
za bodoče delo.

Bolgarija, premagana Bolgarija,
ona ima toliko tobaka, da ga izvaž-
a, mi, velika, plodna Jugoslavija, ga
nimamo niti za lastno uporabo. Ne-
red v državnem monopolu vsvarja
nered v državi, in vladina dolžnost
je, da napravi red v lastnih pod-
jetjih.

Naš monopol bi nam lahko pri-
nesel milijarde dohodkov. Vzemimo
n. pr. samo eno interesantno točko!
Ordinarni tobak raste na polju ka-
kor trava. Ljudje ga rabijo za pipe
in za žvečenje in bi ga radi plače-
vali, ker je tobak strast. Mi ga ne
pridelamo toliko, kolikor bi ga ra-
bili, ker se ovira ljudi pri njihovem
delu. Vse prošnje, naj se ljudem pu-
sti, da pridelujejo ta tobak pod dr-
žavno kontrolo, so bile zaman in
tako je država izgubila ogromne
svote.

Branjarja.

Rekel sem, da je monopolna u-
prava navadna »bakalska radnja«,
navadna branjarja, ki trguje z
vsem, pričenuši od tobaka, petrole-
ja, soli, pa doli do vžgalic. Nikjer
na svetu ni države, ki bi dala n. pr.

monopolu poštne znamke. Samo pri
nas ima monopolna uprava poštne
znamke, zato jih pa tudi nimamo,
kadar bi jih potrebovali.

Koleke (taksne marke) izdajejo
v vseh državah po celem svetu po-
sebni oddelki finančne uprave. Pri
nas ima pa to monopolna uprava.
Najkrasnejše pri tem je pa to, da je
srbski monopol oddan francosko-
nemški družbi in je še danes pod
francosko-nemško kontrolo, tako da
je via facit prišel v obveznost stare
srbske države tudi monopol cele
nove države. O tem ne vodi nikdo
računa in tudi nova vlada ne pove,
kako misli v tem pogledu napraviti
red in mir.

Takih interesantnih stvari ima-
mo vse polno, in človek se mora na-
ravnost čuditi, kako da je kaj take-
ga sploh mogoče. Mi tiskamo svoje
novčanice na Francoskem in ravno
tako tudi taksne marke. Zadnji čas
sem se izprehajal po Topčiderskem
drumu in sem videl tam neko malo
poslopje. Na moje vprašanje, kaj je
to poslopje, se mi je odgovorilo: »To
je naša bodoča markarnica.« Je to
malo poslopje, v katerem bo mesta
za par masin, in to naj bo naša
»Staatsdruckerei«. Dejanska stvar
je, da v Belgradu nimamo nobene
markarnice. Imamo pa v Sarajevu
veliko in moderno tiskarno, ki bi
lahko zadostovala za celo državo.
Toda kdo se briga za to? Nihče,
ker je treba delati zakone za »mir
in red«, ne pa razmišljati o tem,
kako bi se naredil mir in red tam,
kjer ga ni in kjer bi ga bilo najbolj
treba.

Poleg državnega monopola, ki
bi lahko nosil državi milijone in mi-
lijone dohodkov, imamo še želez-
nice, ki bi tudi morale biti aktivne.
Toda o tem bom imel še priliko go-
voriti.

Kakor državna podjetja ne mo-
rejo naprej, kakor gre vsa državna
industrija nazaj po vzgledu senjske
tobačne tovarne, tako gre tudi pri-
vatna industrija rakovo pot. Če n.
pa danes pri nas v Sloveniji tovarne
na Jesenicah stoje in če je več tisoč
delavcev brez dela, je vzrok temu
samo to, ker nimamo surovin. Če
poujde to tako naprej, in če se ne bo
nihče brigal zato, da se preskrbi
narodu delo, ki ga rabi za svoje živ-
ljenje, potem tudi vsi »shodni zakon-
ski načrti za mir in red« ne bodo
odpravili sedanjega nereda in ne-
mira.

Kovinska obrt stoji, stojijo pa
tudi druge obrti. Lesna industrija, ki
bi se mogla razviti tako, da bi si
mogla Jugoslavija samo s to popra-

viti svojo valuto, ne gre naprej, ker
vlada nima na tem prav nobenega
interesa in vidi samo fiskalni interes
carinarstva, ne pa velikega davko-
plačevalca, razvoja industrije, ki da-
je državi dohodkov, kakor je treba.

Pokvarjeni »štiofi«.

Nevoja v narodu napravlja nered
in nemir in če vlada prihaja v svoji
deklaraciji z obljubo, da bo predlo-
žila zakonski načrt za red in mir, je
ta vlada imela zato prav mnogo po-
voda. Povedal sem, da je treba od-
praviti pred vsem ono, kar provzro-
ča nemir in nered v državi. V sara-
jevskih novinah smo n. pr. čitali, da
so se v Belgradu v magacinu mini-
strstva za obnovo zemlje pokvarili
»štiofi«. Če se pokvari moka ali
kako drugo podobno blago, je to raz-
umljivo in se temu končno nikdo ne
čudi, da so se pa pokvarili »štiofi«
(sukneno blago), to je pa novost. Si-
cer se pa govori, da se ti »štiofi«
niso pokvarili, ampak da so iz ma-
gacina izginili kakor kafa. Od 140
vagonov blaga je danes v skladišču
še 38 vagonov, vse drugo je pa iz-
ginilo, kakor bi bilo to kafa, ne pa
blago, ki ne more izginiti. To na-
pravlja nemir in nered, ker vzbuja
v ljudskih srcih najresnejše domne-
vanje, da ni tamkaj umevanja za
red, kjer bi ga bilo najbolj treba.

Carinarnice.

Carinske oblasti v naši državi,
najsi bo to v Mariboru ali v Zagrebu
ali kjerkoli, tudi napravljajo nemir
in nered. Kdor ima opraviti s temi
državnimi carinarskimi oblastmi, je
ogorčen nad Jugoslavijo, je ogorčen
nad našo državo, ker vidi, da drža-
va sama napravlja tiste proklete
boljševike in komuniste s takim po-
čenjanjem. Predno hoče vlada na-
praviti zakon za red in mir, mora
odpraviti tiste, ki provzročajo ne-
mir v lastni državi.

V vladni deklaraciji se govori o
tem, kako bi se to izboljšalo, kako
bi se »zajamčila mogućnost što živ-
lje privrede«. Zakonski predlog ne
bo zasigural »što življe privrede«.
Treba je napraviti red. Zakonov
imamo v naši državi itak dovolj. Če
bi se držal obstoječih zakonov in bi
jih spoštovali, potem bi nam ne bila
treba prav nič novih zakonov, am-
pak bi morali kvečjemu stare neko-
liko zboljšati.

Visoke cene živil.

Nered in nemir, kakor je to že
dobro pripomnil prijatelj Korač, de-
lajo visoke cene živil in sploh živ-
ljskih potrebščin. Prav posebno

LISTEK.

Ant. P. Čehov:

Babje carstvo.

(Poslovenil Fran Pogačnik.)

(Dalje.)

IV.

Večer.

Teta v ohlapni katunasti bluzi, Barbaruška
in še par staric se sedelo v obednici in večer-
hajo. Pred njimi na mizi je stalo nasoljeno me-
so, gnat in razne soljene hladne jedi; od naso-
ljenega mesa, ki je bilo videti mastno in oku-
sno, se je kadilo proti stropu. V pritličju niso
pili vina, a so imeli zato polno najrazličnejših
vrst žganja in nalivk. * Kuharica Agatjuška, de-
bela, bela, sita ženska, je stala križem rok ob
vratih in kramljala s starkami, a jelo je prina-
šala in odnašala spodnja Maša, črnolaska z
larko-rdečim trakom na glavi. Starke so bile
site še od jutra, in so uro pred večerjo pile čaj
s sladkimi pirogi, zato so se sedaj z jedjo silile,
kakor bi bilo jesti njihova dolžnost.

»Ah, drage moje,« je vzdihnila teta, ko je
nenadoma pribežala v obednico Ana Akimovna
in sedla na stol poleg nje. »Do smrti sem se
ustrajšala.«

Vsa hiša je bila zadovoljna, kadar je bila
Ana Akimovna dobre volje in je burke uga-

* nalivka = jagode v žganju.

njala. To je vedno spominjalo, da so starci že
pomrli, a starke nimajo več v hiši oblasti in
se vsakdo živi kar najudobneje brez stra-
hu, da ga kaznujejo. Le dve neznanj starki sta
osuplo škilili na Ano Akimovno, ki je sedela za
mizo pola, kar je vendar greh.

»Mamica naša, lepota, podoba nebeška!
— je gniljivo zapela Agatjuška. »Dragoceni
naš demant!... Koliko ljudstva je danes pri-
vrela, da vidi našo kraljico! Gospod, zgodi
se tvoja volja! Generali, častniki, gospoda...
Gledala sem skozi okno, štela in štela, a mo-
rala sem nehati.«

»A meni bi bilo vse eno, ako bi jih sploh
ne bilo, podlezev!« jo je zavrnila teta; očitno
se je ozrla v nečakino in dostavila: »Le čas so
li zapravili, molli ubogi siroti!«

Ana Akimovna je bila lačna, ker že od
davi ni ničesar pokusila. Nalili so ji jagodovega
žganja, ona je izpila in zavžila nato nekaj na-
soljenega mesa z gorčico; zdela se ji je nena-
vadno okusno. Potem ji je podala spodnja Maša
purico, jabolčnega kompota in agrasa. Tudi to
ji je ugajalo. Le nekaj je bilo neprijetnega, nam-
reč da se je iz lončene peči kadilo, v sobi je
vladala moreča vročina in lica vsem so žarela.
Po večerji so odgrnili z mize prt in postavili na-
njo krožnike s medeno in metno potico, orehi
in rozinami.

»Sedi tudi ti, kaj stojiš tam!« je poklicala
teta kuharico.

Agatjuška je vzdihnila in sedla k mizi.
Tudi predno je postavila Maša čajico za žga-
nje in Ana Akimovna se je zazdelo, da izpirivata

žar peč in beli Agatjuškin vrat. Govorili so le
o tem, kako se je sedaj težko omočiti; svoje
dni so se moški dobrikali, če že ne krasoti, pa
vsaj denariju, dandanes pa naj jih razume vrag,
nekoč so ostale brez moza le grbave in hroine
ženske, sedaj pa moški ne marajo niti lepih in
bogatih. Teta je to razlagala s pomanjkanjem
»pravosti in s tem, da se ljudje ne boje boga, a
se je zdajci domislila, da sta se njen brat Ivan
in Ivanič in Barbarniška, čba krepostnega življe-
nja, bala boga, a vendar skrbela za zarod in
pošiljala otročice v najdenišnico. Brž se je
zbrala in obrnila pogovor na to, kako je imela
nekoč ženina, tovarniškega delavca in kako ga
je ljubila, bratje pa so jo siloma oddali nekemu
slikarju, ki je, hvala bogu, čez 7 leti umrl. Tudi
spodnja Maša je prisledla in tajinstveno pripo-
vedovala, da se že teden dni vsako jutro pri-
kazuje na dvorišču neznan moški s črnimi br-
kami in v plašču z ovčjim ovratnikom: »Pride
na dvor, pogleda na okna velike hiše in krene
dalje proti tovarni. Možaku ni ničesar reči...«

Vsi ti razgovori so Ani Akimovni nenado-
ma zbudili hrepenenje po možu, silno hrepen-
enje, očitnost in prav gotovo bi žrtvovala pol
življenja in vse imetje, ko bi le vedela, da živi
v prvem nadstropju človek, ki ji je najbližji na
svetu, ki jo silno ljubi in hrepeni po njej. Misel
te bližnje, očarujoče, a neizrazne, ji je razbur-
ljala dušo. Čustvo zdravja in mladosti se ji je
laskalo in ji prišepetavalo, da prava poezija
življenja še ni prišla, da je še pred njo; vse je
verjela in naslonivši se na stol — pri tem so
se ji razpustili lasje — se je začela smejati, a

za njo ostali, ko so jo gledali. In v obednici
dolgo ni utihnilo to nenadno smejanje.

Javili so, da je prišla prenočevati Žuželica.*
To je bila romarica Paša ali Spiridovna, mala,
suha ženska, pri petdesetih letih, v črni obleki
z belim roščkom, srepogleda, ostronosa in šila-
ste brade. Oči je imela lokave in potuhnjene,
gledala je po ludeh, kakor bi jih hotela z očmi
prebosti. Ustne so ji bile tesno stisnjene. Radl
njene zlobnosti in sovražnosti so jo trgovci ime-
novali Žuželico.

Ko je stopila v obednico, se je okrenila, ne
da bi koga pogledala, k podobam in zapela v
v altu »Tvoje rojstvo«, nato je pela »Devica,
danes«, končno »Krist se rodi...« naka se je
obrnila in obšinila s pogledom vse navzgor.

»Vesele praznike!« jim je voščila in polju-
bila Ano Akimovno na ramo. »Komaj, komaj
sem se prebila do vas, dobrotnica moja!« —
Poljubila je na ramo tudi teto. — »Že jutraj
sem se odpravila k vam, a po poti sem počivala
pri dobrih ljudeh. « Ostani, ostani Spiridovna!«,
so govorili in niso niti opazila kako se je
zmračilo.

Ker ni marala mesa, so jo pogostili s kavi-
jarjem in lososom. Jedla je in se izpod čela ozi-
rjala po sobi. Pri tem je izpila tri čašice vodke.
Ko se je najedla, je zahvalila boga in se do tal
poklonila Ani Akimovni.

* Žuželica = hrošč, ki se v slovenščini
imenuje krešič ali brzec. In to radi svoje brzine.
(Dallaprih.)

le ljudstvo v tem oziru nezadovoljno v Belgradu, ki je najhujše plačkar-ko mesto pod milim nebom. Če ho-čete imeti mir in red, potem morate to odpraviti.

Če si človek naroči pri večerji malo porcije pečene krompirja, mora plačati za to 6 dinarjev t. j. 24 K, medtem ko stane v Zemunu 2 K cel kilogram krompirja. To je nekaj neopravičenega, kar je treba na vsak način odpraviti, ako hočete govoriti o zakonskem predlogu za mir in red.

Stanovanjsko vprašanje.

Stanovanjsko vprašanje v Belgradu in v vseh mestih naše države je tudi nekaj, kar napravi nezado-voljnost v narodu. V deklaraciji vla-de ne vidite prav ničesar, kar bi omenjalo to vprašanje. Razne pokra-jinske vlade napravljajo neredbe, kako naj se zidajo hiše, in provizo-čajno polno razburjenje; toda central-na vlada v svoji deklaraciji molči in molči kakor bi bila nema. Vlada bi morala v tem pogledu reči, kaj misli. Jaz smatram to vlogo sicer samo za začasno vlogo, ki ima nalogo, da izvrši volilni red; toda vendar bo morala nekaj mesecev vršiti svojo nalogo in bo morala tudi v tem času obrniti svojo pozornost na ta velika vprašanja, ki so zelo nujna.

Če vprašate v Belgradu kakoga uradnika »iz preka«, kako stanuje tukaj boste slišali, da plača za malo sobico s kuhinjo — nemeblvano — 500 dinarjev na mesec. Če ima še večjo plačo, če ima mesečno 1000 dinarjev, mu ostane samo 500 din. za hrano in obleko — in s tem absolut-no ne more živeti! Ni čudno, da nam uradniki trumoma uhajajo maza, ker tu ne morejo živeti. S tem trpi drž-ava, kajti v ministrstvih bi mo-rali biti najboljši uradniki, najboljši ljudje cele države, ker tu se prav-zaprav napravi vse, kar je treba. Toda mi vidimo, da odhajajo urad-niki drug za drugim, ker ne morejo živeti v tem nesrečnem, dragem Bel-gradu. Vlada ni v tem oziru rekla v deklaraciji ničesar. Ako pojde to tako dalje, se zgodi, da odide iz Belgrada vsi uradniki, razen tistih, ki so primorani tu živeti.

Kaj se hoče z zakonom za »red in mir«.

Kakor torej vidite, gospodje, bi bilo precej materialja, ki bi opravi-čeval vlogo, da bi napravila »zakon za mir in red«. Jaz sem bil pa zelo radoveden, kaj pravzaprav vlada misli, ali misli s tem zakonom res preganjati hajduke, preganjati spe-kulante, preganjati vse mogoče odu-rske elemente, ki so na kvar drž-avi, ker ovirajo državo pri njenem razvoju; radoveden sem bil, ali ho-če država res nastopiti n. pr. zoper

odgovorne činitelje, ki niso preskr-beli potrebnih surovin za državna industrijska podjetja. Jaz bi z obe-ma rokama glasoval še za nov za-kon, če bi vlada to nameravala. Ali moje informacije so malo drugačne. Ta zakon za mir in red naj bo na-pravljen proti delavstvu, proti de-lavskim masam, proti tistim, ki ne morejo s svojim zaslužkom živeti in ki zahtevajo onih sredstev, ki so potrebna za življenje. Toda takrat, ko delavec pride s svojimi zahteva-mi in ko mu gospodar ne da tega, kar mu gre, in ide v štrajk, mu pravi-vo vsi: »Tj si boljševik!« Če lakote pogine, ni boljševik, ampak veren kristjan, ki se je vdal v božjo voljo. Če pa terja to, kar mu je potrebno, da bo mogel živeti kot pošten člo-vek, ga proglasijo državne oblasti in vsi ljudje za »boljševika«.

Ko so stavkali delavci tobačne tovarne, so jim rekli: »Vi ste boljševiki!« Delavci so odgovorili: »Mi ne poznamo boljševikov: mi vemo samo, da z dosedanjim zaslužkom ne moremo izhajati. Mi hočemo samo toliko, da bomo mogli živeti. Zraven vas pa opozarjamo še na to, da bo tobaka zmanjkalo.« Po dolgih brezuspešnih razgovorih so morali stopiti v štrajk, da so dobili tisti pri-boljšek, ki jim omogoča — ne luksu-riozno, ampak skromno življenje pri njihovem težkem delu.

»Sozialistengesetz«.

Vidite, prijatelji, ko sem se infor-miral o tem vladinem načrtu, sem videl, da se hoče napraviti nekaj »zakon proti socializmu« (»Sozial-istengesetz«). Jaz kot socialni de-mokrat se ga ne bojim. Jaz dobro vem, da Bismarck ni uspel s tem, da bi bil uničil socialno demokrati-jo, in da je danes predsednik nem-ske republike socialni demokrat Ebert. Kljub vsem Bismarckovim zakonom proti socializmu je šlo so-cijalistično delavstvo naprej; pojde tudi sedaj, ne ustavijo ga ne haj-duki, ne izjemni zakoni, ono gre svo-jo pot do končne zmage. In najsi se Jugoslavija še tako zaplanka, ne bo omeila delavskega pokreta! V so-cijalizmu je bodočnost, socializem bo zmagal!

Toda, prijatelji, ni nam vseeno v današnjih kritičnih dneh, ali se naša država slabo vlada. Mi socialni de-mokratje, ki smo pomagali in še po-magamo graditi to državo, nečemo, da bi bila to država »vlastožrcev«; mi hočemo demokratično državo, ki omogoča svobodno razvoj vsakemu članu. In če sedaj vidim vladno iz-java, ki gre za zakonom proti soc-i-jalizmu, se bojim — ne zaradi nas, — ampak zaradi obstoja in razvoja države same.

(Konec prih.)

FRAN ERJAVEC:

Zagrebska enketa.

II.

Delavske zbornice.

Prvi dan, to je 15. t. m. smo raz-pravljali o delavskih zbornicah, ali, kakor jih tam na jugu zovejo »rad-ničkim komorama«. Že ta razprava je v žarki luči pokazala, kako razlik-ne nazore zastopajo posamezne sku-pine, zlasti pa na eni strani socialis-tično, na drugi strani komunistično delavstvo, oziroma njihovi delegatje, ker si v resnici upam dvomiti, da bi

komunistično delavstvo brez pritiska svojih voditeljev bilo istega naziranja. Kakor v vseh drugih vprašanjih, tudi glede delavskih zbornic minist-rstvo ni stavilo nobenih svojih pred-logov. Ker je pa za vsak razgovor treba najprej konkretnih predlogov, smo se zedinili na to, da prečita svoj elaborat tajnik belgrajske »radničke kamore« Todorović.

vendar ni poteklo toliko časa, da bi jih pozabili...

Ko sem bral »Dom in Svetov« število, in pozneje videl, da je celo tak mož kakor dr. Tavčar umeval in presojal po tistih pismih: Cankarja tako, kakor ga je, se mi je zdelo po-trebno, da malo posvetim v tisto do-bo, v kateri je Cankar živel. Iz te »gnile dobe« je prišel le vsled svoje velike moralne notranje sile nepo-kvarjen in velik...

V veliki zadregi sem, ako naj bi izrekel sodbo, čegar greh je večji, ali tistega, ki je tista pisma, ki so dvignila toliko prahu, priobčili, ali ti-stega, ki je ta pisma tako čudno tol-mačil.

Pač pa imam pri tem tudi še utis, kakor da se je dr. Tavčar, ko je hotel braniti — tisto dobo in je »brani« Funtka in Aškerca, — po svoji stari navadi še tudi malo — si-venia verbo — obregnil ob Cankar-ja literata, češ: mojster je bil le v črticah, dočim bodo njegova »ve-lika dela prišla pozneje le malokomu v roke, to se pravi z drugimi besedami, da so obsojena — po-za-bili! Neverjetna trditev! Glede nje-govih črtic o njegovih materi pa čudno hladno pristavlja, češ »pro-slavlj« to je, in tudi to človeku dob-

Vsak objektivni presojevalec je moral priznati, da je načrt, ki ga je predložil Milhačo Todorović, in koje-ga so s tako vehemenco zagovarjali in branili delegati srbskega in hrvaškega sindikalno organiziranega de-lavstva, absolutno nesprejemljiv. Po-tem načrtu naj bi se osnovala za vsa država ena sama delavska zbornica v Belgradu, ki bi štela 12 do 16 svet-nikov. V posameznih pokrajinah naj bi se osnovala nekega agenture, brez vsake uvaževanja vredne kompe-tence. Slovensko delavstvo bi zastopali na ta način 2 do 3 svetniki in kdor pozna mentaliteto, ki vlada juž-no od Sotle, ve, da bi bila taka zbor-nica za nas brez najmanjšega haska in je popolnoma vseeno, lo li imamo ali ne. Ves ustroj je silno birokratski. Redil bi celo legijo nastavlencev, za delavstvo bi bil pa brezpomemben. Ves načrt je pustil en sam utis, to je: Pošljite nam svoje prispevke, drugo bomo opravili že sami. Todorović je prišel z načrtom, ki je vzor birokrat-ičnega centralizma in tega smo Slo-venci sišli še iz avstrijskih časov.

Njegov načrt so zagovarjali Delić (Zagreb), Očariček (Zagreb), D. Pešić (Belgrad) in Raušer (Sarajevo), a stvarnih argumentov niso navedli prav nobenih. Tenor njihovih iz-jav je bil: Združuje se buržvazija in združuje se kapitalizem, zato se mo-ra zediniti tudi proletarijat v enotno bojno fronto. Sploh gledajo zastop-niki sindikatov v delavski zbornici le nekako izrazito bojno organizacijo.

Proti temu načrtu smo z vso od-ločnostjo nastopili Slovenci v prepi-čanju, da je »a načrt zgrešen že v principih, zato sploh ne more tvoriti podlage za podrobnejšo obravnavo Delegati Tokan, Štebi, Gostinčar in podpisani smo povdarjali, da delav-ska zbornica ni bojna organizacija (to so proletarske politične in strokovne organizacije), ampak je njen namen mnogo širši. Varovati in zastopati mora kulturne, gospodarske in soc-i-jalne pravice delavskega razreda sploh. One so nekaka protutež tr-govskim, obrtnim, industrijskim in drugim delodajalskim zbornicam in le poizkusi naj n. pr. kdo sprožiti misel, da bi se osnovala n. pr. za vsa drž-ava ena sama trgovsko-obrtna zbor-nica. Naši trgovci in obrtniki ga lin-čajo. Da, ko bi bila delavska zborni-ca izključno bojna organizacija, bi se dal centralizem še kako zagovarjati, kdor pa nalogo delavskih zbornic pravilno pojmuje, ta njene centrali-zacije, zlasti še v takih razmerah, ka-koršnje so v Jugoslaviji, nikakor ne bo mogel zagovarjati, saj žal predob-ro vemo, kako se upravljajo naši slo-venski interesi doslej na vseh poljih v Belgradu.

Slovenski proletarijat mora na-prej, kos za kosom svojih pravic mo-ra izbojevati, graditi mora na to, kar že ima, ne pa zopet začeti pri prvih počehih. Razmere delavskega razre-da pri nas na Slovenskem so tako različne od delavskih razmer n. pr. v Macedoniji, Črni gori, Vojvodini itd., da je že vsaka misel na enotno delav-sko zbornico za vsa državo absur-dna, zlasti še, če pomislimo, da bi za-stopali in branili desetstotice sloven-skih delavcev v tej zbornici 2 do 3 svetniki. Pretežna večina naše drž-ave je Balkan, Balkan nas bi preglaso-val v vsem in balkanizirali bi tudi nas, tega si pa menda ne želi tudi najstrastnejši slovenski ujedinjaš. saj pri nas živimo za enkrat vendarle še

v Evropi, čeprav na njenem najskraj-nejšem vzvodu.

Slovenski delegatje smo zato predlagali, da se osnuje v vsaki pokra-jini samostojna delavska zbornica, kakor imajo tudi delodajalci svoje zbornice po posameznih pokrajinah. Te zbornice morajo biti pa tudi večje, vsaka naj šteje vsaj 40 do 50 svet-nikov, tako, da bodo v njej lahko za-stopane prvih vse smeri organizira-nega delavstva, drugič pa tudi vse najrazličnejše stroke. Samo na ta na-čin bo mogoče, da bo združevala vsaka pokrajinska delavska zbornica ves cvet delavskega razre-da. Kako neobhodno potrebno je to, nam dokazujejo že vse ogromne na-loge, ki jih ima vršiti dobra delav-ska zbornica na gospodarskem, kul-turnem, zlasti pa socialno političnem polju in v delavski zakonodaji. Po mojem mnenju bi morala dobra de-lavska zbornica imeti skoro toliko odsekov, kolikor predvidevajo zanjo srbohrvaški komunisti svetnikov.

Ker pa tvorimo z ostalimi pokra-jinami vendarle eno državo, je goto-vo potrebno, da vzdržujemo te pokra-jinske delavske zbornice, ki imajo nalogo, vršiti vse zgoraj omenjene zadeve za določeno pokrajino, med se-boj neko zvezo, ki bo zastopala inte-rese celokupnega proletarijata v dr-žavi. V to svrhu predvidevamo v Belgradu neko zvezo pokrajinskih delavskih zbornic, v katero naj pošil-jajo delegatje pokrajinske delavske zbornice in sicer sorazmerno po šte-vilu delavstva v določeni pokrajini. To so bili torej naši predlogi.

Gre še za vprašanje, kako priti do delavskih zbornic čim prej? Tudi v tem oziru smo predložili slovenski delegatje načrt, ki omogočuje, da da imamo v Ljubljani delavske zbor-nice že v enem mesecu. Ministrstvo za socialno politiko naj izda nare-dbo, glasom katere naj se skličejo ta-koi začasne delavske zbornice. Ta naredba, ki smo jo pozneje v poseb-ni konferenci tudi izdelali, naj dolo-či le v najsurovejših potezah delo-krog te začasne delavske zbornice brez najmanjših podrobnih določil glede delokroga, volivnega reda, po-slovnika itd. Svetnike za toprvo za-časno delavsko zbornico naj na pred-log pokrajinskih strokovnih organi-zacij in sicer sorazmerno po številu organiziranih članov, imenujejo po-krajinska poverjenstva za socialno skrb. To je vse, kar naj obsega ta naredba.

Na ta način imamo lahko v par tednih začasno delavsko zbornico in naloga te je, da izdela vse nadaljnje Delavska zbornica je eminentno de-lavska zadeva, zato mora imeti pri njej tudi edino delavstvo samo vso odločujočo besedo. V teh začasnih delavskih zbornicah naj si začrta de-lavstvo samo njihov delokrog, izdela njihov poslovnik, volilni red, volilni kataster itd. itd.

Tudi odločno besedo glede cen-tralizacije in decentralizacije naj po-tem izpregovore te začasne delavske zbornice same, saj razne enketje in konference po mojem mnenju abso-lutno nimajo niti pravice odočevati v tem vprašanju, o tem naj izpregovi-ri delavstvo samo na usta teh za-časnih delavskih zbornic.

Tako stoji torej to vprašanje dan-es. Naredba za osnivanje začasnih delavskih zbornic je sestavljena, le minister za socialno politiko naj jo še podpiše in v enem mesecu se že lahko sestanejo. Te potem izdelajo

same vse ostalo in v enem letu ima-mo stalno in definitivno obliko korpo-racije, ki bo taka, kakoršnja si delav-stvo res želi in za kakoršnja se bori že toliko desetletij.

Poljska prosi za mir.

Z ošabno gesto je nedavno odklo-nila od sovjetske Rusije ponudeni fl mir. Poljska nacionalno šovinistična imperijalistična buržoazija, opogum-ljena po dejstvu in nadi, da ji stoji ob strani vsa ententina buržoazija, je smatrala za boljše in dobičkanosnejše, če napravi »mir« z orožjem. Na ta način je upala pridobiti si v obeh do-mače in svetovne buržoazije ugled in zgodovinsko »zaslugo«, da je pri-zadejala sovjetski Rusiji smrtni uda-rec, poleg tega pa bi bil uresničen tu-di njen ideal, da iz Ukrajine napravi sebi podložno vazalno državo. Reak-cionarci vseh držav so se ob prvih uspehih poljske armade že silno vse-lili in govorili so že, seveda brez krč-marja, koliko dobička naj odpade na-nje.

Prišlo pa je drugače. Po zavzetju Kijeva se je na vseh koncih in kraji začela lomiti poljska ofenziva in boljševiška armada je začela napadati. Poljska fronta pri Plozku je prebita in vsa bojna črta je v nevarnosti. Po-ljaki se unikajo. Ta neuspeh je raz-bistril glave državnikov v Londonu, Parizu in Varšavi. V vrhovnem po-veljnistvu poljske armade se je za marsikaj izpremenilo in nastala je ce-lo potreba, da vlada odstopi, ker ne more več nositi odgovornosti za po-sledice, ki so nastale vsled njene sla-be politike. Meščanske stranke so se takoj približale socializmom, da bi jih nagovorile za vstop v vlado. In res so v Daczińskem, ki je precej nagnjen k nacionalističnim težnjam, našle od-meva. Ali kakor smo ravno včeraj poročali, strankin zbor socialne de-mokracije je s 120 proti 90 glasovom vstop v vlado odklonil, ker smatra, da od sedanjega glasovnega razmer-ja v vladi ne bi imel proletarijat no-benih koristi. V koalicijsko vlado se vstopi le, če se sklene mir s sovjetsko republiko in se razpusti sedanji parlament. Izid stranknega zbora je znak, da se na Poljskem širi revolu-cionarno razpoloženje. Buržoazija se je začela bati, da pride do popolnega poloma, kar je navadno posledica ta-kih pustolovskih poizkusov. Sedaj torej v zadnjih hipih, da bi preprečila katastrofo, prosi vlada sovjetsko Rusijo za mir! In to predvsem ob-oholeži, ki so še pred kratkim z zani-čevanjem in preziranjem sabotirali rusko mirovno ponudbo in začeli boj z orožjem.

Dobro je povedal ljudski komisar za zunanje posle, Čičerin, v nekem brzojavu glavnemu tajniku Zveze na-rodov, sir Drummond, da smatra Zveze, da Poljski prepove začeti sebe in ne narodov; kajti, pravi, če bi bilo delovanje Zveze narodov res odkrito in lojalno, bi bila dolžnost te Zveze, da Poljski prepove začeti v krvavo vojno proti Rusiji in Ukrajini, ki si jo hoče podjarmiti kot svojo va-zalno državo. Mesto da bi, očita Či-čerin, Zveza narodov preprečila to samovoljno postopanje Poljske, ga je podpirala gmotno in moralno.

Poljski buržoaziji teče voda v grlo. Že je poslala poljska vlada sovjetski vladi mirovno ponudbo, farizejsko za-trinjoč, da je hotela takoj po zavzet-ju Kijeva začeti z mirovnimi pogaja-nji, da pa je to njeno namero prepre-

Dr. Josip Cir. Oblak.

Nil nisi bene?

(»Dom in Svet«, Cankar in dr. Tavčar.)

(Konec.)

IX.

Kot 24letni mladenič je Cankar zapisal, »da za tiste breznačelne po-litične boje ni potrebno ne talenta ne posebnega poguma, in da vsak paglavac postane lahko politični pr-vak češ, vsaj je tudi vsakemu »an-alfabetu na razpolago gnojnice do-voli, da to razlije nad prvim kapla-nom...« A v istem pismu povdarja isti Cankar proti bratu-duhovniku tudi potrebo »svobodomislelne stranke, ki bi slonela na resničnih potre-bah naroda.« Kdo bi si torej upal tr-diti, da je bil Cankar tudi glede po-litičnega prepričanja in svetovnega naziranja neznačaj?

Drugi »recenzent« zopet pravi, da je bil »der vernelende Geist«. — Cankar je res marsikaj zanikal Bile so tudi razmere po tem... Zla-sti je zanikal šuštersčijanstvo in li-čemerstvo...

Nisem mislil, da bo treba pisati k obavljeni korespondenci ravno tak komentar in podati pojasnila voči-gled tedanjih razmer, od katerih še

ro de, da je »nekaj (sic!) materine-ga srca prišlo tudi na njega...« Si-cer pa: kdo ni imel, kar nas je rodi-la kmečka koča, take matere! Da g. dr. Tavčar teh besed rajši ni zapi-sal!...

To me sicer z ozirom na kritiko dr. Tavčarja o »Otoku« ni presene-tilo, a sem glede pavšalnega kritizi-ranja Cankarja že povedal svoje misli v odgovoru dr. Pantarju, a-ateremu pa takega bagateliziranja pač ne morem očitati. Ne rečem, — tudi Emil Leon v svojem »Cveju v jeseni« omenja svojo mater ter se njenemu grobu približuje z hubez-nijo in spoštovanjem, toda to, kar je napisal Cankar o svoji materi, je ne-kaj tako umetniško in po plemenito-sti čuvstvovanja tako vzvišene-ga, da stoji in bo morda tako ostalo ne-doseženo v naši literaturi. To je pra-va apoteoza materine in sinove hubeznosti.

Cankar je postavil svo-ji materi in vsem mate-ram na svetu spomenik, ki sega do neba. Tak'o ni pisal o svoji materi še nobeden slovenski pes-nik in pisatelj.

Tisti Cankar, ki je spisal tudi »Pirbo«, ob čegar branju se je ka-

lilo dr. Tavčarju oko, pa je poleg takih mojstrskih črtic zapustil tudi velika nesmrtna mojsterska dela, kakor so »Križ na gorje«, »Za kri-žem«, »Hlapec Jernej«, »Na klancu« in tako dalje, — dela, ki bodo živela, dokler bo živel jugoslovanski na-rod. In marsikomu, ki jih je bral, se je »kafilo oko«, in vsi ti in oni so prepričani, da takih stvari ni mogla pisati surova duša, kateri je sicer ostalo nekaj — materinskega srca.

Zato pa je za Cankarja tisto ge-slo »De mortuis nil nisi bene« čisto odveč, kajti to more priti v prid le raznim grešnikom, katerih je najti zlasti mnogo med politikmi...

Seveda je tisto načelo jako prak-tično za gospode, — čisto v smislu znanega voščila: »Vse dobro na zemlji, po smrti pa — sveta nebe-sa«, ali z drugimi besedami: Dokler si živ, se ne sme pisati o tebi nič slabega in priobčevati nobenih za-sebnih pisem, če je v njih kaj žalji-vega za te, in zato, — ker si živ. Po smrti pa tiak velja: »nil nisi bene«!

Razumem. Samo škoda, da ta-kih zavarovalnic še nimamo, ki bi nam zagurale že pri življenju in po smrti na vse strani dober sloves. Imela bi pač zlasti med politikmi, ki so večkrat veliki grešniki pred Bo-

gom in pred ljudmi, dosti »odjemal-cev«...

Ob tej priliki želim potrebo, da pojasnim nekatere opazke glede dr. Prijateljve knjige, katero sem ome-njal. In to zato, da ne storim niko-mur krivice, tudi nevede. Citiral sem nekatere pisma Levčeva z izrecno pripombo, da se morda v nebitne-nih podrobnostih motim, ker nisem v položaju podrobno predelati obšir-no knjigo, katere bistvena vsebina mi je pa dobro v spominu. Le to dobro vem, da je Levčev eden izmed tistih, ki je neusmiljeno udrihal po gotovih takratnih politikojih in nepolitikojih značajih... Z ene besedo: slekel jih je z bolj ali manj »nespodobnimi« besedami, ki izdajo več kot »kaka očita psovka, ki je končno vendar le — psovka... In to je še hujše... Zato je moje po-jasnilo pravzaprav odveč, — podana pa je zato, da se ne bo kdo lovil za kako besedo ter se okoli nje osredo-točilo prezirajoč in prikrivajoč bolj ali manj grenko — bistvo in ledro...

Naj se smatra te članke kakot koli. Jaz sem jih spisal v dobrem prepričanju, da nisem hotel s tem nič nepoštenega. In da sem se držal Levstikovega načela: odkrito in pošteno o poštenih stvareh. Zaje-

Čila ruska ofenziva na Berezini. Gospod poljski zunanji minister Patek seveda ni povedal, da je Poljska primorana začeti mirovna pogajanja vsled svojih neuspehov.

Poljska mirovna ponudba sovjetski Rusiji napravi v javnosti velik vtis, in če pride sedaj do končnega javnega miru med Poljsko in Rusijo, se izpremeni vsa slika Evrope, mir je vzpostavljen in predrt je zid, ki sedaj loči dva medsebojno tako nujno vezana gospodarska centra, na sirovinah bogati vzhod in industrijalni zapad.

Politični pregled.

+ »Epoha« in ženska volilna pravica. Večerni list in Slovenec sta lansirala lažljivo vest, da so socialni demokrati proti ženski volilni pravici protestirali. Sedaj prihaja s to novico tudi »Epoha«. Resnica tem ljudem še ni bila nikoli sveta; to bodi edini odgovor farizejem.

+ Politični položaj i socialna demokracija. Spisal dr. Božidar Adžija. Soderug Adžija razpravlja v brošuri v zelo aktualnem vprašanju, t. i. o taktiki socialistične stranke. Soderuge opozarjamo na to podučno brošuro. — Cena 4 K. Naroča se pri »Naša snaga«, Zagreb, Ilica 55.

+ Agrarni klub. V Belgradu se je ustanovil agrarni klub od članov seljaške stranke in drugih strank. Njegov cilj je, da izdela novo ideologijo agrarne stranke. V klub so vstopili med drugim Milutin Avramović, predsednik zveze poljedelskih združenj, Jovan Jovanović, bivši poslanik v Londonu, Ljuba Mihajlovič, bivši poslanik v Washingtonu, dr. Bogdan Vošnjak, vseučiliški profesor, Ilija Rumenković, legacijski svetnik v Londonu in drugi. Klub namerava čim najprej organizirati podružnice po vsej Jugoslaviji. Klub je najodločnejše protestiral proti ustanovitvi središnje zadruge in zahteva njeno ukinitje.

+ Nemški socialni demokrati. Češkoslovaške so sklenili na zboru v Libercu izstopiti iz II. Internacionalne, a ne vstopiti v tretjo. — Dalje so izvolili za načelnike parlamentarnega kluba soderuge Seeligarja.

+ Zopet monarhistična nevarnost v Nemčiji. V Nemčiji se listi zadnji čas obirajo bavijo z dejstvom, da so reakcionarni monarhistični krogi razpredli po vsej Nemčiji tajno organizirano zaroto, hoteč vreti sedanji vladni režim in vzpostaviti monarhijo. V Berlinu se mnogo govori že o listah, ki nosijo imena vseh onih, ki bi se jih usmrtilo, če se monarhistični puč posreči. V Nemčiji sploh ozračje še ni prav izčiščeno in stari generali, častniki, kakor monarhistični puč posreči. V Nemčiji sploh ozračje še ni prav izčiščeno in stari generali, častniki, kakor monarhistični puč posreči. V Nemčiji sploh ozračje še ni prav izčiščeno in stari generali, častniki, kakor monarhistični puč posreči.

mal sem prejel ko slej iz čistega studenca.

To mi naj verjamejo »Dom in svetovci« z g. dr. Tavčarjem vred. — Od tistega mariborskega profesorja na tisti tega ne želim in tudi ne pričakujem.

Prosimo pa, da se tega ne vzame preveč tragično, ker sem hotel s svojo diskusijo pred vsem pokazati, da smo vsi skupaj brez razlike majhni, da, prav majhni ljudje, vsi skupaj grešniški večji ali manjši. — z eno besedo: »Svet je,« kakor pravi Cankar premišljeno in modro. »ne slab in ne dober.« — In to naj nam bo vedno pred očmi, kadar hočemo pisati kruto sodbo o drugih, ter govoriti o »velikih značajih« in napakah, — ter pogledmo pri tem, — kar je tako koristno — najpoprej na — sebe!

Če vse to prevdarimo, vidimo, da je bil Cankar še prav velik in lep značaj, blaga in plemenita duša, z globoko, prenežno čutečim srcem. Ne dami pa prav dr. Pantarju, ko pravi, da je pravična sodba o Cankarju izredno težka naloga, ker je bil »prekomplicirana romantična narava«.

Tu se spominam na tisti prijateljski sestanek na Vrhniki, ko smo ne-

je poleg Berlina baše najplodovitejše polje za monarhistične preobrate. Nemški monarhisti trdijo, da ni generalna stavka preprečila Kapp-Lüttwizov puč, temveč okolnost, da se ni takoj spravilo na drugi svet vseh odločilnih republikanskih, predvsem socialno demokratičnih, državnikov. Načrt za monarhistični preobrat je baše izdelan in že dolgo časa pripravljen v vseh svojih podrobnostih, razdeljene so tudi že vse vloge. General Ludendorff bi bil, ob strani generalov Ehrhardta, Goltza, Lettowa in Reinhardta, diktator. — Socialistično časopisje v Nemčiji svari delavstvo ob takih razmerah takole: Kjerkoli se bi pojavil puč, bodisi monarhistični, bodisi špartakovski, naj se delavstvo zaveda, da imajo vmes svojo roko monarhistični prevratniki. — Vlada je poleg tega odredila vse potrebne varnostne odredbe.

+ Zastopstvo češkoslovaške socialno demokratične stranke je imelo dne 28. in 29. t. m. posvetovanje. O političnem položaju sta poročala poslanec Stivin in ministrski predsednik Tusar. Sklenilo se je sklicati strankino zborovanje za 25. do 28. septembra. Sprejet je bil tudi predlog poslanca Asterja glede skupnega postopanja z delavci drugega jezika v republiki. Stranka se ne bo udeležila kongresa druge internacionale v Ženevi.

+ Poljski socialni demokrati in vstop v vlado. Na kongresu poljskih socialistov je bil, kakor se poroča iz Varšave dne 25. maja, odklonjen predlog o vstopu socialnih demokratov v vlado s 120 proti 90 glasov. Voditelji socialistične stranke odločno zahtevalo, da se čimprej sklene mir s sovjetsko Rusijo.

+ Millerandov kabinet dobil zaupnico. Francoska poslanska zbornica je v seji dne 28. maja izrekla vladi svoje zaupanje z 535 glasovi proti 26 glasovom.

+ Ameriški proletarijat se ne prikloni III. Internacionali. »Havas« poroča, da je socialistična zveza Severne Amerike nominirala za kandidata na predsedniško mesto Debasa. Obenem je odklonila predlog na priklonjenje k III. Internacionali z veliko večino. (H.)

Dnevne vesti.

De mortuis nil nisi bene?

Z ozirom na notico v včerajšnjem »Napreju« pod tem naslovom, kjer se tolmači besedo »bene« tako, da to pomeni »z dobrim namenom« ne pa »le dobro«, kar bi se sicer moralo reči »bonum«, — si usojam pripomniti, da ta razlaga na moji razpravi prav ničesar ne izpremeni. Glavna stvar je, da sva z g. dr. Tavčarjem šla oba od premise, da gre za »bonum«. Sicer pa to, kar se je trdilo o Cankarju glede njegovega značaja itd., ni niti »bonum« niti »bene« v vulgarnem pomenu latinske besede. Da bi bil imel g. dr. Tavčar naravnost slab namen, kaj takega mi nikdar ni prišlo na um trdit. Ali to, kar je on sklepil iz dotičnih pisem, je po mojem mnenju napačno in naj si bo to potem izrečeno z dobrim ali slabim namenom. — naj si bo to »bonum« ali pa — »bene«. Toliko z ozirom na pripombo: Fiat applicatio! jaz nimam ničesar »applicirati«. — Dr. Oblak.

kaj mesecev po Cankarjevi smrti govorili v prijateljskem krogu o Cankarju umetniku in človeku... Pa je presekale besedo Oton Zupančič in je dejal: »Vsa skrivnost Cankarja umetnika in človeka in vse veličanstvo njegovega duha je: resnica in pravica do skrajnosti brez vseh ozirov in brez vseh ovinkov.« Tako nekomplikirano in boljše do sedaj Cankarja še ni nikdo karakteriziral, kakor ga je na onem tiho svečanostnem večeru prijatelj Zupančič. —

Pravijo, da ni nič lažjega kakor najti kako napako in slabost na človeku; — v tem slučaju si usojam biti nasprotnega mnenja, da je bila moja naloga ne le hvaležnejša nego tudi lažja. — to pa zato, ker me pri tem podpira Cankar sam s svojimi — deli, ki so edino merodajna.

In zato naj končam s Cankarjem samim, z njegovimi besedami iz »Bele krizanteme«, ki jih ni pisal kot dozorevali mladenič, ne go očičen in pomlajen v krilu prirode gori v svojem idiličnem tuskulu na Rožniku leta 1910:

»Ljubi moji, nisem vam povedal vsega, kar sem nameraval. Marsi, katero besedo, ki mi je bila na jezi,

V »Bogoljubu« št. 5 čitamo: Dekleta celjske tovarne (Marilene družabnice) se zahvaljujejo Božjemu Srcu, Marilji Devici, Kraljici src, in sv. Jožefu za pomoč proti socialističnemu nasilju. Zahvaljujejo se za krščanskega zagovornika pri sodnji, za sedanjí lep mir med strankami v tovarni in še za ustanovitve strokovne zveze med tamošnjim delavstvom. — Brez komentarja.

Tujski promet. Prejeli smo in priobčujemo: Izrabljanje tujcev je nezastopljeno. Moj prijatelj je plačal v hotelu »Slon« v Ljubljani za eno sobo z dvema posteljnima za prvo noč 50 K, za ostali dve noči pa po 70 K. V hotelu v Domžalah je polno nesnage, kakor je ni nikjer v Sloveniji, ki je sicer splošno znana vsled svoje čistosti in je lahko vsem Jugoslovonom v zgled. Na Biedu je cena za sobe silno visoka in si more to ceno dovoliti le bogataš. Oblastvom bi bilo svetovati, da v interesu tulskega prometa v Sloveniji določijo stalne cene za vsako sobo za tujce. Cena naj bo na vidnem mestu za vsako sobo posebej ob obliki določena in izobešena. — Rojak iz Hrvatske.

Nečuvjen zločin. Očividec nam poroča: Ko sem se mudil minuli teden v Banatu, sem imel priliko videti naslednje barbarstvo nekega policijskega komisarja. Bilo je na kolodvoru Vršac v Banatu. V železniškem vozu je bil policijski komisar s postaje Vršac s svojo prilježno. V isti voz je vstopil tudi delavec A. S. iz Pančeve in pri vstopu navzgor je prijazno pozdravil. Ni minila minuta, je zapustil komisar voz, a kmalu nato je prišla patrulja in odpeljala delavca A. S. Ko je prišel čez pet minut nazaj, je bil ves otekel po rokah in je tožil zaradi bolečin. Policijski komisar ga je pustil — bati... zato, ker je prijazno pozdravil pri vstopu. Pričujoče občinstvo se je zgražalo nad tem barbarstvom. Vprašamo vlado v Belgradu, če je pripravljena stvar preiskati in določiti policijskega komisarja za storjeni zločin občutno in pravično kaznovati! Tužni Balkan!

Zahvala. Odbor za Krekov spomenik se iskreno zahvaljuje vsem tistim, ki so proslavili tretjo obletnico majniške deklaracije in odkritje nagrobnega spomenika velikemu državniku Jan. Ev. Kreku. Posebno se zahvaljuje zastopnikom javnih oblastev, zastopnikom kulturnih društev in zavodov naše države. Hvala so državljanom Srbom in Hrvatom, bratom Čehom, Poljakom in Rusom, ki so slavili z nami spomin velikega rojaka. Zlasti gre hvala gospodom govornikom F. S. Finžgarju, dr. Meglerju, dr. Markulinu, gubernatorju Markovu in županu dr. Tavčarju za tako pomenljivo in prisrčno besedo. Hvala »Glasbeni Matici«, ki je s prekrasnim, gniljivim petjem povečala rajnega Kreka spomin, in takisto mestnemu magistratu, ki je šel pri tej priložnosti odhodu na roke! — V Ljubljani, 31. maja 1920. k.

Veržnikl s sladkorjem. Kazenski senat odseka za prehrano je potrdil sodbo urada zoper veržnikle. s katero so bili obsodeni veržnikle sladkorja in navilali cen Jožef Fabian na 10.000 K globe in 4 tedne zapora ter v zapad 21 kg sladkorja, dalje agent Sterbenc na 500 K globe in 5 dni zapora ter Rudolf Kien na 200 K globe in 5 dni zapora. Ti navilalci so umeli naviti ceno sladkorja od 45 — 50 K potom verige.

ku, sem zamolčal... Kadar zasije skozi okno prvikrat pomladansko solnce, je moje srce kakor oprano in očiščeno. Kje sovraštvo, kje bridkost in klaverno zdihovalje? Zarja, ožj me, o mo d objem me!

V »brnem latru« kak r skozi prosolen palčolan sledam daleč pod seboj sinje polhovgrško pogotje: in tam zadaj na levi je Vrhnika — moja zibel, mati in mladost. Zdi se mi, da vidim belo sveto Trojico, kako se tiho smehlja pod jutranjim solncem; zdi se mi celo, da slišim zamolčko pesem svetega Pavla. Vse kar je bilo grenkega in temnega, je umrlo; kar je bilo sladkega in svetlega, se je drugič porodilo v meni in bo v meni ostalo, neumrljivo, večno v vesolstvu, kakor moja duša sama... Močnejša je moja v lepoti in sreči pomajlena volja, nego čas in sodha njegova...

Kadar napoči tisti dan, bo prerojeni narod pobral iz blata ubogo pohojeno krizantemo, očistil jo bo, ter jo shranil s hvaležnim spoštovanjem — za spomin na grenkolepo preteklost.

Na enem tistih tenkih belih lističev, bo zapisano moje ime.

Nil nisi bene? V današnji številki smo ponatili konec odgovora g. dr. Jos. C. Oblaka na izvaljanja g. dr. Iv. Tavčarja, ker večina naročnikov, posebno izven Ljubljane, ni prejela petkove številke »Napreja«, ki nam jo je cenzor zaplenil.

Izpred sodišča.

Goljufive manipulacije. »Osemnajst mesecev težke ječe« se glasi sodba porotnega sodišča proti 21-letnemu mladeniču Jakobu Brilju zaradi — goljufije. Nameščen je bil pri stavbnem svetniku O t a h a l u v oddelku za razdelitev drv med državne urade in šole pri poverjeništvu za javna dela. Z denarjem ni imel opraviti. Nekega dne mu pride račun na poštno ravnatelstvo pod roke, hitro prečrta točko: »plačljivo pri Deželni banki« ter odide inkasirati denar v znesku 6010 K 20 vin. k poštnemu oficijalu Antonu Mlakarju, ki mu ga tudi izplača. Ko je prejel denar, je začel pot nesreče. Na Korškem je napravil 1000 K, zapravil je v Ljubljani; ostanek mu je bil baše ukraden, ko je pijan ležal pod kozlojem. Začel je pot goljufije. V Škofji Loki je čevljarju Ivanu Langerholzu izvalil 1200 K, češ, da mu preskrbi usnje, dalje pod slično pretvezo kmetu Antonu Gregorčiču v Sp. Hrušici znesek 230 K. Porotniki so soglasno potrdili goljufijo, nakaž ga je sodišče obsodilo na 18 mesecev težke ječe.

Zastrupljenje dijaka. Danes ob 9. dopoldne se je pričel pred ljubljanskim porotnim sodiščem za ljubljansko meščanstvo senzacionalen proces, ki nam bo odrgnil pretresljivo sliko socialnih in moralnih razmer v krogih meščanske mladine. Ljubljansko senzacijo željno meščanstvo je navadilo v porotno dvorano. Že prejšnji dan so se pulili za vstopnice, katere je delil dvorni svetnik Regally, ki vodi razpravo. Za ta proces je v vseh krogih napeto zanimanje. Vse povprašuje po vstopnicah.

Na zatožni klopi sedita mlada človeka Vladimir Perko in sofer Edward Koleča. Porotnemu sodišču predseduje dvorni svetnik Fran Regally, državni pravnik dr. Modic in zagovornika dr. Švigelj za Perkota in za Kolečo je imenovan ex offo dr. Ivan Sušteršič, katerega nadomestuje njegov namestnik.

Razprava obravnava javnosti znani tragični slučaj na Osovcu, kako je dijak Perko zastrupil svojega sotovariša Budino, kateremu je podal s strihnimom potreseno slaščico. Budina je slaščico zavžil, ter potem podlegel groznim bolečinam zastrupljenja. Iz tega tragičnega dogodka se je potem odkrila druga socialna žalostna slika, kako je mladi Perko postal žrtev nemoralnega pohotnega življenja, kako je bil zapeljan v pohotno perversno obževanje s soferjem E. Kolečo. Sta dva zločinka, homoseksualnost in zastrupljenje, toda morala sta se združiti v eno razpravno celoto, da sodnikom izpopolnita pravo sliko o teh nesrečnih žrtvah vojnih in povojnih razmer.

Prvi del procesa tvori obravnava homoseksualnosti. Ta del je tažen. Javnost je izključena. Drugi del tvori zastrupljenje dijaka Budine. Ta del bo dostopen širši javnosti. O nadaljnjem poteku razprave poročamo.

Iz stranke.

Ljubljanske zaupnike opozarjamo na današnji sestanek ob 20. uri v običajnih prostorih. — Tajništvo JSDS.

Strankina konferenca se bo vršila pozneje. Soderuge obvestimo o njej o pravem času. To v pojasnilo.

Najnovejša poročila.

(Vesti LDU.)

ZMANJŠANJE JUGOSLOVANSKE MIROVNE DELEGACIJE.

Belgrad, 30. Naši delegati na mirovni konferenci v Parizu Radović, dr. Rybaf in dr. Žolger so oproščeni dolžnosti kot člani jugoslovanske mirovne delegacije. Našo državno bosta zastopala na mirovni konferenci odslej samo še dr. Trumbić in Pašić.

GOSPODARSKA POGAJANJA MED JUGOSLAVIJO IN AVSTRIJO

Dunaj, 31. Kakor doznava »Neues Wiener Tagblatt« odpotujejo zastopniki avstrijske vlade dne 2. junija v Belgrad h gospodarskim pogajanjem z jugoslovansko vlado. Udeležili se jih bodo dr. tatnik Paul, Loewenfeld-Russ in Zerdik ter sekcijski šef Riedl. Poslednja dva se odpehata potem iz Belgrada menda v Padovo.

ZBRANJE MADŽARSKIH ČET OB AVSTRIJSKI MEJI.

Dunaj, 31. maja. Državni kancelar dr. Renner je v svoji lastnosti kot državni tajnik za zunanje posle danes povabil k sebi madžarskega poslanika dr. Gratzla in ga obvestil o nastopnem: Državna vlada avstrijske republike je prejela zanesljiva poročila, da se organizira v Zalagegerszegu, tedaj v bližini naše vzhodne meje, formacija, sestojeca iz kakih 1000 častnikov avstrijskega državljanstva, z komaj zatajevanim namenom vdreti ob primerni priliki v orožjem v Avstrijo. Vse to se vrši na tak način, da je izključeno, da bi madžarska vlada o tem ničesar ne vedela. Avstrijska vlada je obveščena tudi o tem, da je madžarska vlada izdala za to formacijo 16 milijonov K. Dogodek, ki se je te dni odigral na Dunaju in ki je privedel do aretacije več bivših častnikov, izprčuje, da se za to, na Madžarskem se nahajajočo formacijo, nabira moštvo na avstrijskih tleh. Avstrijska vlada pričakuje natančnih pojasnil o teh dogodkih in izraža prepričanje, da bo madžarska vlada to storila temprej in tem točneje, ker pomenja omenjena formacija v Zalagegerszegu ne le stalnega ogroženja notranjega miru obeh držav, nego predstavlja moment, ki bi mogel povzročiti zelo obžalovano vredno kalenje odnosov med obema sosednjima državama. Hkrati je avstrijski poslanik v Budimpešti Cnobloch prejel naročilo, naj se zglašuje pri madžarskem ministru za zunanje stvari in vloži isto pritožbo. Avstrijska vlada pričakuje brze rešitve tega vprašanja.

MUNA IZPUŠČEN NA SVOBODO.

Praga, 31. Kakor poročajo listi, se na podlagi včerajšnje oglasne amnestije izpustili Munu in tovariše.

RAZKOL MED ČEŠKIMI SOCIJALNIMI DEMOKRATI.

Praga, 31. 15 socialnih demokratov v poslanski zbornici, 7 pa v senatu se je izjavilo za komunistični program.

NEMČIJA VABLJENA NA KONFERENCO V SPAL.

Berlin, 30. Listi javljajo iz Londona: V povabilu nemški vladi, naj se udeleži konference v Spal, ki jo je predložil nemški vladni angleški oporavnik v Berlinu lord Klimarnock, predlaga Anglija, naj bi se konference predložila na 21. junij z ozirom na volitve v Nemčiji. Anglijo bo veselilo, če Nemčija pristane na ta predlog.

KLIC K SOLIDARNOSTI.

Moskva, 31. Ruska sovjetska vlada je izdala oklic na norveške delavce in jih pozvala, da bi ravno tako, kakor angleški delavci preprečili nakladanje municije in vojnega materiala, ki je namenjen za Poljsko in Finsko.

MINSK ZAVZELA RDEČA ARMADA.

Amsterdam, 30. Zastopnik lista »Morningpost« javlja iz Varšave, da je Minsk od petka v rokah boljševikov. Med Dvinskem in Vitebskom se bliža nova ruska armada v smeri proti Vilni.

ŽELEZNIČARSKA STAVKA V INDIJI.

Bombay, 27. Stavkati je začelo 12.000 železničarjev, ki zahtevajo zvišanje plač.

GRKI V DEDEAGAČU.

Atene, 29. Uradno se javlja, da so močne grške čete brez nezdod zasedle Dedeagač in Gümüldžino.

TURISTIKA IN ŠPORT.

Izid nogometne tekme »Svoboda« Celje proti »Svobodi« Ljubljana, ki se je vršila v nedeljo v Celju, je bil 2:1 (koti 8:5) v prid celjski »Svobodi«. Igra je bila srednja. Ljubljanski nogometni klub »Svoboda« je kljub dejstvu, da se je šele letošnjo pomlad ustanovil in nimajo njegovi člani še dovolj vaje vendar še precej več igrice. Občinstvo se je udeležilo igre v izvanredno velikem številu.

Popravek. V včerajšnje poročilo o tekmi Slovan - Rote Elf se nam je vrnila zelo neujubna napaka. Zadnji stavek bi se moral namreč glasniti sledeče: Splošno je na Rote Elf preseljal Rapid, precej in to zlasti v kombinaciji, katere Rapid sploh ne pozna. V igri z glavno se pa pozna Mariborčanom, da je še niso vajeni. Vseh svojih vrtil in napak nam pa — žal — niso mogli pokazati, kajti igrali so s tremi možmi rezerve. Sodnik Mariborčan dober.

Izdajatelj: Ivan Mlinar. Odgovorni urednik: Jak. Vekovec. Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Parni kotel za centralno kurjavo je na prodaj. Ogleda in vprašanja lahko vsaki dan v hotelu „Slon“, Ljubljana. 576

F. & A. Uher, Ljubljana

špedicijsko in komisijско podjetje
Selenburgova ulica št. 4.

Veletgovina

s premogom, drvni, šoto in raznim kurilnim materialom.
Na debelo: Ljublj. gl. kolodvor.
Na drobno: Selenburg. ul. 12.
Zmerne cene!

Ljubljana
Rimska c. 16
naznanja, da
še vedno
dela s prist-
nim blagom.
Izvršitev
točna.
Zmerne cene
za vsa izročena dela
jamčim dve leti.

Dve hiši na prodaj

Udmataka ul. 98 a, b, Ljubljana
(Moste). Več pove upravnik hiše
v priložju.

Skaboform se zopet dobiva!

Proti srbenju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte
v najbližnji lekarni preizkušeno in zdravniško priporočeno
dr. Flescha orig. Skaboformovo mazilo.
Ne maže, ne pušča barve, brez duha. Po vteranju puder
„Skaboform“. Dobiva se po vseh lekarnah. — Generalna
zaloga za Ljubljano in okolico

Rihard Sušnik pri „Zlatem jellenu“ IV.,
--- Marijin trg. ---

Eterično jelkino olje rektif. in Jelkin - Ekstrakt priporočam
drogerijam, zdraviliščam itd.

Malinov sok (succus) prozorno čist, na drobno in debelo onim,
ki razpolagajo z sladkorjem.

Sadne esence in kompozicije za izdelavo pokalic so vedno
razpoložljive za čadavičarje.

Srečko Potnik, Ljubljana,
Slomškova ulica 27. 209

Osrednje društvo brivskih pomočnikov
naznanja, da je naš zvesti tovariš

Ferdo Urenjak

po kratki bolezni nenadoma preminul. Pogreb
rajnika se vrši v torek 1. junija ob 8. uri po-
poldne iz mrtvašnice deželne bolnice na po-
kopališče sv. Križa.

Zvestemu drugu bodi ohranjen časten
spomin!

Slava mu!

V Ljubljani, dne 31. maja 1920.

Tvrška Jax in sin

bo svojo trgovino s šivalnimi stroji in
kolesi radi počitnice osobja

zaprla od 31. maja do
25. junija t. l.

Delavnica

bo zaprta od 31. maja do
6. junija t. l.

Trkački AUTOMOBIL

Daimler-Mercedes 90 HP.

potpuno nov sa celokupnim pri-
borom i alatom 4 Bandaža sa
8 spolnih guma i 10 unutrašnjih
ima na prodaju

velika avtomobilska garaža

Bračić K. Brkića, Beograd

Kraljevića Marka ul. br. 7 - Telefon 467.

Pav. Jemc, krojaški mojster

Spodnja Slika št. 22

priporoča svojo delavnico za iz-
delovanje oblek za gospode po
meri. Ima prvovrstne moči.

Točna postrežba in zmerne cene.

Cementne cevi

cevi za vodnjake 1 m svetlobe,
grobnje oklepe, stebre za vrtno
ograde, stopnice iz umetnega
kamna i. t. d. nudi po najnižjih
cenah. F. Banda & drug Kar-
lovska cesta 8. Ljubljana. 397

Odvetnika

Dr. Milan Korun in Dr. Cel. Jelenec

Ljubljana, Knafljeva ulica št. 4

sta združila svoji pisarni.

Kopel v hotelu „SLON“

je razen ponedeljka vsaki dan od
8. ure zjutraj do 5. ure popoldne

odprta.

Jurija grofa Thurnskega jeklarna na Ravnah (Guštanj-
Rayne, Koroško, nesporno ozemlje) sprejme v službo za po-
možna dela v knjigovodstvu

uradnika

s primerno predizobrazbo, večjega slovenskega in nemškega
jezika, knjigovodstva ter strojepisja. Ob enakih predpogojih
imajo prednost vojni invalidi in dobrovoljci. — Ponudbe naj se
vpošljejo do 10. junija 1920; prilože naj se prepisi izpričeval.

„Trboveljska premogokopna družba“

potrebuje

več dobrih in močnih konj

v velikosti do 15.5 pesti. — Tozadevne ponudbe je nasloviti na
reprezentanco Trboveljske premogokop. družbe, Knafljeva ul. 13.

Prodaja lesa.

Pri podpisnem gozdarskem uradu se bode ponudbenim
potom prodalo razen že razpisanih 20 vagonov rezanega lesa,
za kateri les so bile ponudbe do 31. maja 1920 odposlali, še 40
vagonov rezanega 4 m in nekaj 3 m dolgega smrekovega in
jelkovega lesa, in sicer:

20 vagonov iz gozdnega okrožja Rakovec, skladišče v
Vitanjah pri Celju (Stajersko),
10 vagonov iz gozdnega okrožja Črna na postaji Prevalje
(Koroško) in
10 vagonov iz gozdnega okrožja Železna Kapla, skla-
dišče Železna Kapla.

Natančnejša pojasnila so na vpogled pri podpisnem
gozdarskem uradu, kakor tudi pri grofovskem gozdarstvu v Vi-
tanjah oziroma grofovskem nadgozdarstvu v Črni pri Prevaljah.

Ponudbe je predložiti do 10. junija 1920 do 12. ure opol-
dan pri Glavnem poverjenstvu ministrstva za agrarno reformo
v Sloveniji v Ljubljani.

Ponudbenik mora v ponudbi izrecno poudariti, da so mu
pogoji znani in da se tem podvrže, da pozna kakovost in mero
lesa.

Gozdna uprava grofa Vincenca Thurn,
Železna Kapla (Koroško).

Premogokopno podjetje sprejme

stavbenika in stavbenega tehnika,

katera morata biti samostojna v izdelovanju načrtov, proračunov
in obračunov. V tozadevnih ponudbah, katere je vposlati pod

„Premogokop“

na upravnishvo tega lista je navesti: starost, stan, plačilne zahteve
(pri prostem stanovanju, kurjavi in razsvetljavi), dosedanje
službovanje, ter priložiti k temu šolska in spričevala o praksi.

Kupimo

steklo, steklenice ter

železno pločevino

(Schwarzblech) le v velikih množinah.

Ponudbe pod „banka“ na upravo „Naprej“.

Najceneje! Zelo uspešno! Najceneje!
Inserirajte v „NAPREJU“.
Najnižji tarifi! Največji popusti!

Ljudska tiskarna Maribor

d. d. v Ljubljani

naznanja, da je kar najmodernejše opremljena in da
izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela.

Izvršuje:

knjige, brošure, računske zaključke,
cenike, lepake, letake, vabila, trgov-
ske račune, razpredelnice, pisma in
zavitke, osmrtnice, posetnice itd. v
eni ali več barvah od najfinejše do
:: najpreprostejše vrste. ::

Vse lično in po zmernih cenah.

Konsumna društva, zavodi, organizacije, razna društva,
trgovci in obrtniki! Priporočamo Vam, da se trdno
oklenete te najbolj zmožne tiskarne v Mariboru.

92

Proti sladkorni bolezni, bolezni jeter in

ledic, oteklini želodca in čreves, kro-
ničnemu katarju želodca in čreves, želodčnemu ka-
menu, hemeroidom in bolezni mehurja, putiki in
debelosti, je najboljšo sredstvo naravna zdravila
— mineralna voda **rogaška slatina.**

Rogaška slatina

največje in najmodernejše zdravilišče v Jugoslaviji,
hidroterapija, elektroterapija, inhalatorij, gimnastika
za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, solne,
smrečne, parne, zračne, solne kopeli in kopeli z
vročim zrakom. Vojaška godba (42 moč, med njimi
absolvirani konservatoristi. Za vsakovrstne zabave
je preskrbljeno kakor v največjih svetovnih zdravil-
liščih. (Umetniški koncerti, tombole, plesni venčki,
gledališke predstave, kino, izleti itd.)

Sezija od 1. maja do 15. oktobra 1920.

RAVNATELJSTVO.

MONSIEUR! MADAME! **GOSPOD! GOSPA!**
Pour votre toilette prenez de: Za Vašo toiletto jemljite
Eau de cologne -Driay- kolinsko vodo
en litre et flacon de 120 g v litrih in steklenicah po 120 g
Vente en gros pour SHS Prodaja na debelo v SHS
Ljubljana **R. Driay,** Pred Škofijo 21 Ljubljana

Prvevrstna jugoslovanska tovarna cementnih izdelkov

varstvena **TAGA** pred
znamka ponaredbo
se svari

izdeluje najnovejši in najboljši

strešnik.

Kakovost zajamčena. Naročila pod TAGA, Rožna dolina pri
Ljubljani. Lastnika: **Galé komp, Tabor.**

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod
najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj,
LJUBLJANA, Maribor, Metković, Opatija,
Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb,
----- Trst, Wien. -----

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu-
in inozemstvu.